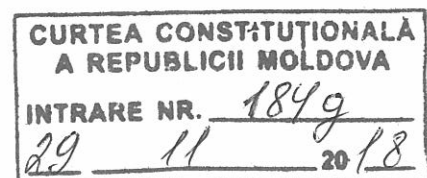

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire **HARCENCO** 2. Prenume **RUSLAN** 3. Patronimic **VICTOR**
4. Funcția **inspector superior de investigație în cadrul Direcției Generale Combaterea Corupției al Centrului Național Anticorupție a Republicii Moldova**
5. Adresa **mun. Chișinău, or. Strășeni, str. Cartierul locativ 1, nr. 9 ap. 11**
6. Numele, prenumele și patronimicul reprezentantului* **HĽOPEȚCHI IGOR IGOR**
7. Ocupația reprezentantului **Avocat asociat al BAA „GARANT”**
8. Adresa reprezentantului **mun. Chișinău, str. Al. S. Pușkin, nr. 22, of. 351**
9. Tel. **+37379060504** E-mail **av.igor.hlopetchi@gmail.com**
10. **împuternicirea avocațială**

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

11. II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect, examinarea constituționalității unor prevederi din următoarele acte legislative:

Codul de procedură penală nr. 122 din 14 martie 2003 cu modificările și completările ulterioare (publicat în Monitorul Oficial nr. 104-110, art. Nr. 447 din 07 iunie 2003, intrat în vigoare la 12 iunie 2003)

Articolul 90. Martorul

Alin. (3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori [...] procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, [...] – cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă, .

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

Alin. (4) Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

12.

La Judecătoria Chișinău (sediul Centru) se află pendite cauza penală de învinuire a lui Harcenco Ruslan Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzute de lit. a) alin. (3) art. 326 Cod penal al Republicii Moldova.

Atât la urmărirea penală cât și în instanța de judecată Harcenco Ruslan a accentuat că este victima unei înscenări puse la cale de foști angajați ai Centrului Național Anticorupție și alte persoane – agenți ai statului care din interese materiale l-au determinat pe Vucol Octavian să depună un denunț împotriva sa.

La data de 10 aprilie 2018 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a pronunțat hotărârea nr. 6 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) și din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016.

Pentru aceste motive apărătorul prin prisma caracterului obligatoriu al dispozițiilor Curții Constituționale, a formulat o cerere prin care a solicitat declararea nulității și excluderea din dosar a rezultatelor testului la poligraf realizat în privința lui Harcenco Ruslan și Vucol Octavian.

De asemenea, la prezentarea probei în instanța de judecată și anume la stabilirea identității martorului acuzării Mihail Ivanov, partea apărării întemeiându-se pe prevederile art. 90 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală a accentuat asupra inadmisibilității audierii martorului Mihail Ivanov, căruia circumstanțele relatate i-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către el a atribuțiilor lor procesuale.

O cerere similară a fost depusă în privința martorului Alina Burcovschi, care de asemenea a luat act de circumstanțele cauzei în contextual exercitării atribuțiilor sale procesuale, și care *inter alia* se află în relații de dependență pe linie de serviciu față de martorul Mihail Ivanov, iar declarațiile lor date la urmărirea penală sunt identice fiind copiate dintr-un proces verbal în altul.

Prin încheierea protocolară din 17 octombrie 2018, cererea apărătorului a fost respinsă, iar în motivarea soluției instanța a argumentat că la etapa stabilirii identității martorului, cererea înaintată este tardivă și nu putea fi înaintată decât în ședința preliminară conform art. 251 alin. (4) CPP, iar procurorul Mihail Ivanov și ofițerul de urmărire penală Alina Burcovschi se încadrează în excepția de la art. 90 alin. (3) pct. 4) CPP.

În aceste împrejurări a fost respins inclusiv dezideratul de excludere din dosar a probelor în virtutea hotărârii Curții Constituționale nr. 6 din 10 aprilie 2018

Consideră autorul sesizării că, este absolut determinantă verificarea constituționalității art. 90 alin. (3) pct. 4) și art. 251 alin. (4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notiței Explicative)

13.

Expunerea faptelor :

Articolul 90. Martorul

Alin. (3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori [...] procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, [...] – cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă, .

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

Alin. (4) Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului **dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii** – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – **când partea ia cunoștință de materialele dosarului**, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în **cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.**

Considerăm că, textele legislative indicate *supra*, implică carențe extrinseci și intrinseci de constituționalitate, din următoarele considerente:

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONSTITUȚIEI (MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA, 1994, NR. 1) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează

și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONVENȚIEI EUROPENE PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (ÎNCHEIATĂ LA ROMA LA 4 NOIEMBRIE 1950 ȘI RATIFICATĂ DE REPUBLICA MOLDOVA PRIN HOTĂRÂREA PARLAMENTULUI NR. 1298-XIII DIN 24 IULIE 1997) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]”.

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât cele prevăzute de această convenție.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CODULUI DE PROCEDURĂ PENALĂ AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 122 DIN 14 MARTIE 2003 CU MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ULTERIOARE (PUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL NR. 104-110, ART. NR. 447 DIN 07 Iunie 2003, INTRAT ÎN VIGOARE LA 12 Iunie 2003) SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 90. Martorul

Alin. (3) Nu pot fi citați și ascultați ca martori [...] procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, [...] – cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă, .

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

Alin. (4) Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage

nulitatea actului **dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii** – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – **când partea ia cunoștință de materialele dosarului**, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în **cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță**.

AGRUMENTELE PRIVITOARE LA NECONSTITUȚIONALITATEA ACTELOR NORMATIVE ȘI LEGISLATIVE CRITICATE:

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil, care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Legea supremă, a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci ale textelor criticate din conținutul **art. 90 alin. (3) pct. 4) și art. 251 alin. (4) din Codul de procedură penală**, *ab initio* menționăm că acestea contravin unui șir de norme din Legea supremă și anume art. 1, 4, 16, 20, 21, 26.

A fortiori autorul sesizării susține că dispozițiile de lege criticate sunt în mod evident lipsite de claritate, previzibilitate și predictibilitate, conducând la incidența lor cu privire la unele situații cu consecința directă a emiterii unor acuzații abuzive în materie penală, fiind posibile chiar condamnări pe criterii neobiective cu conotație arbitrară.

(A) Cu referire la dispozițiile criticate din conținutul art. 90 alin. (3) pct. 4 CPP

Principiul preeminenței dreptului și al legalității

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale a Republicii Moldova principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept, reprezentând o garanție constituțională care impune legiuitorului să reglementeze conduita subiecților în așa manieră încât, fapta destinatarilor legii să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă și abstractă de către cei care dau o încadrare juridică la o anumită conduită. Or, în caz contrar pot fi generate premise pentru interpretări abuzive și tendențioase de natură să creeze

incertitudini de ordin juridic, care sunt incompatibile cu instituția protecției persoanei împotriva arbitrariului.

Aparent textul de lege criticat de la art. 90 alin. (3) pct. 4) din CPP, formulează interdicția actorilor actului de justiție de a cumula calitatea procesuală de martor cu atribuțiile funcționale. Așadar, autorul critică textul de lege care vizează sintagma „*circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale*” din cuprinsul art. 90 alin. (3) pct. 4) din Codul de procedură penală nr. 122 din 14 martie 2003, în contextual neîntrunirii condițiilor de claritate și previzibilitate.

Mai mult, tendințele jurisprudenței CtEDO preluate *mutatis mutandis* în Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 72 pun accent, pe **inadmisibilitatea dublei calități procesuale, întrucât colegul procurorului și/sau ofițierul de urmărire penală care inter alia se află pe linie de subordonare ierarhică și dependență pe linie de serviciu, nu trece testul martorului dezinteresat în denaturarea unei fapte sau împrejurări, care ar putea contribui la aflarea adevărului în procesul penal.**

Or, sintagma criticată, nu realizează această distincție, și nu corespunde standardelor dezvoltate de jurisprudența CtEDO ci se referă, în general, la *circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale*. Consecința unei atare formulări a textului de lege deschide un teren larg intruziv al arbitrariului, existând riscul instituirii unor duble standarde în materia procesului penal.

Vorbind despre jurisprudența CtEDO relevăm că organul de jurisdicție supranațională reține că se impune necesitatea de a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise (a se vedea *mutatis mutandis* cauza *Milojević și alții v. Serbia*, hotărârea din 30 ianuarie 2016).

Prezintă interes faptul că **subiectivismul procurorului audiat ca martor, care în multe cazuri poate fi influențat de cel al organului de urmărire penală, nu poate fi predominant în contextul dreptului la un proces echitabil, iar audierea colegului procurorului sau ofițierului de urmărire penală care activează pe linie de subordonare față de procuror, poate genera dubii în ceea ce privește echitatea procesului**¹.

Dacă revenim la problema agenților publici, remarcăm că în jurisprudența sa Curtea accentuează că situația acestora diferă într-o anumită măsură de situația unui martor dezinteresat sau de cea a victimei. Ei au o îndatorire generală de a se subordona autorităților executive statale, prin urmare declarațiile lor cunosc o marjă de subiectivism înaltă.

Pe o notă de concluzionare, evocăm hotărârea Curții de la Strasbourg în speța

¹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Kostowsky v. Olanda*, hotărârea din 20 noiembrie 1989; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Doorson v. Olanda*, hotărârea din 26 martie 1996; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Van Mechelin v. Olanda*, hotărârea din 23 aprilie 1997; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Visser v. Olanda*, hotărârea din 14 februarie 2002; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Krasniki v. Republica Cehă*, hotărârea din 28 februarie 2006.

Bulfinsky c. României (cererea nr. 28.832/04).

În speța relevantă, Curtea a valorificat jurisprudența sa anterioară în special *Teixeira de Castro împotriva Portugaliei* (9 iunie 1998, Culegere de hotărâri și decizii 1998-IV), care prezintă similitudini cu cauza penală pendinte unde acuzarea este întemeiată în exclusivitate pe declarațiile agenților statului, date în diferitele stadii ale procedurii precum și declarațiile părții vătămate care are un interes în examinarea cauzei.

La paragraful 40 din hotărâre, Curtea reiterează jurisprudența sa recentă referitoare la art. 6 din Convenție, în care a făcut o distincție detaliată între conceptul de înscenare și utilizarea tehnicilor legale ale activităților sub acoperire și a reafirmat obligația instanțelor interne de a face o analiză atentă a materialului aflat la dosar atunci când un acuzat invocă o înscenare din partea poliției. În acest context, Curtea a mai stabilit și că rolul său, potrivit art. 6 § 1 din Convenție, nu este să stabilească dacă anumite mijloace de probă au fost obținute ilegal, ci mai degrabă să analizeze dacă o astfel de „ilegalitate” a avut drept consecință încălcarea unui alt drept protejat prin Convenție; astfel, Curtea trebuie să analizeze calitatea aprecierilor făcute de instanțele interne cu privire la pretinsa înscenare și să se asigure că acestea au asigurat în mod adecvat dreptul la apărare al inculpatului, în special dreptul la proceduri contradictorii și la egalitatea armelor (vezi *Ramanauskas*, menționată mai sus, §§ 49-61; *Malininas împotriva Lituaniei*, nr. 10.071/04, §§ 34-35, 1 iulie 2008, și *Bykov împotriva Rusiei* [MC], nr. 4.378/02, §§ 88-93, 10 martie 2009).

Principiul prezumției nevinovăției și egalitatea armelor

Potrivit articolului 21 din Constituție, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Prezumția de nevinovăție nu poate fi răsturnată decât de către o instanță de judecată, legal constituită.

În Hotărârea nr. 21 din 20 octombrie 2011 Curtea Constituțională a reținut că: „[...] în lumina jurisprudenței Curții Europene, prezumția nevinovăției, instituită de articolul 6 § 2 din Convenția Europeană, nu privește numai procesul penal în sens strict, ci are o aplicație mai largă, într-un dublu sens: pe de o parte, această garanție este aplicabilă ori de câte ori fapta imputabilă unei persoane are o conotație penală, indiferent de calificarea atribuită de legislația internă a fiecărui stat (astfel, ea este aplicabilă, de exemplu, unei proceduri privitoare la fraudă fiscală (*Heinrich v. Franța*, §64) sau în materie de sancțiuni administrative (*Lutz v. Austria*, §57)); pe de altă parte, ea impune ca orice reprezentant al statului să se abțină să declare public faptul că cel pus sub urmărire penală sau trimis în judecată este vinovat de săvârșirea infracțiunii care i se incriminează, înainte ca vinovăția acestuia să fi fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă (*Butkevicius v. Lituania*, §49)”.

Principiul previzibilității legii

Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a statuat că:

„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].”

Curtea a mai reținut că previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise.

Sub acest aspect, în jurisprudența sa Curtea a menționat că **„o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității [...]. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești”** (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, §61).

Un alt argument de neconstituționalitate instrinsec se rezumă la faptul, că în redacția actuală, norma indicată supra, are o formulare prea vagă, legiuitorul ezitând să asigure o previzibilitate a legii, lăsând loc pentru interpretare.

Raportând principiile generale, la textele de lege criticate, se reține că nu există cauză penală în care, la aflarea adevărului, să nu-și aducă o contribuție esențială declarațiile martorilor, proba testimonială având, în procesul penal, caracterul de probă firească, de instrument necesar de cunoaștere a împrejurărilor săvârșirii infracțiunilor. Pentru a sublinia importanța acestui mijloc de probă în procesul penal, unii autori au denumit martorii „ochii și urechile justiției”. Martorul este persoana care are cunoștință despre fapte și împrejurări de fapt ce servesc la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și aflarea adevărului în procesul penal.

Autorul sesizării consideră că declarațiile martorului constituie mijloace de probă, iar acestea constau în relatarea făcută de martor organului de urmărire penală în cadrul procesului penal, prin care reproduce cunoștințele sale despre fapte sau împrejurări de fapt necesare pentru justa soluționare a cauzei. Totodată se observă că sfera persoanelor care nu pot avea calitatea de martor în procesul penal este delimitată prin dispozițiile art. 90 din Codul de procedură penală.

Așadar, în cazul persoanelor care au în cauză calitatea de parte ori cele enumerate la art. 90 alin. (3) CPP legiuitorul instituie o prezumție relativă de parțialitate — *nemo testis idoneus in re sua* — fiind apreciat că acestea, având un interes substanțial în modul de soluționare a cauzei, nu pot fi considerate observatori imparțiali ai faptelor deduse judecării. În opinia autorului sesizării, împrejurările exceptate de la norma în cauză și

anume „excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor”, nu au o justificare rezonabilă or, cariera, evoluția și promovarea profesională a agentului public este dependentă de autoritatea în care este instituit organul de urmărire penală sau organul cu atribuții în domeniul activității speciale de investigații. Mai mult, cadrul legal ce reglementează raporturile dintre autoritate și salariat instituie obligațiunea „manifestării loialității”.²

Nu mai puțin relevant este faptul că, ofițerul de urmărire penală în virtutea Legii nr. 333 din 10 noiembrie 2006 cu privire la statutul ofițerului de urmărire penală, este dependent pe linie de serviciu de procuror, iar procurorul are atribuții cu incidență asupra caierei ofițerului de urmărire penală, iar în aceste împrejurări, nu încapе îndoială de faptul că obiectivitatea sa poate fi știrbită.

Autorul sesizării mai consideră că prin contopirea celor două calități, de martor și de ofițer de urmărire penală sau procuror care se află în una din împrejurările descrise în partea a doua a textului de lege de la art. 90 alin. (3) pct. 4) CPP, se ajunge în situația în care, odată cu constatarea unor infracțiuni ce presupun restrângerea imediată a exercițiului unor drepturi și libertăți, persoana care exercită o procedură coercitivă poate deveni martor, iar mărturia acesteia în cadrul procesului înlătură caracterul echitabil al acestuia.

Totodată, Curtea europeană a reținut că, în ceea ce privește noțiunea de "martor", aceasta are un înțeles autonom în sistemul Convenției, independent de calificarea sa în norma națională (Hotărârea din 24 aprilie 2012, pronunțată în cauza *Damir Sibgatullin împotriva Rusiei*, paragraful 45). Astfel, din moment ce o depoziție, fie că ea este făcută de un martor - *stricto sensu* - sau de către o altă persoană, este susceptibilă să fundamenteze, în mod substanțial, condamnarea celui trimis în judecată, ea constituie o "mărturie în acuzare", fiindu-i aplicabile garanțiile prevăzute de art. 6 paragrafele 1 și 3 lit. d) din Convenție (Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în cauza *Kaste și Mathisen împotriva Norvegiei*, paragraful 53; Hotărârea din 27 februarie 2001, pronunțată în cauza *Luca împotriva Italiei*, paragraful 41).

Având în vedere locul important pe care îl ocupă dreptul la o bună administrare a justiției într-o societate democratică, orice măsură care limitează dreptul la apărare trebuie să fie absolut necesară. Dacă o măsură mai puțin restrictivă este suficientă, atunci aceasta trebuie aplicată (Van Mechelen și alții împotriva Țărilor de Jos, pct. 58).

Dat fiind faptul existenței unor posibilități de influențare a martorului prin diverse pârghii de către procuror, utilizarea declarațiilor făcute de martori în schimbul unei imunități sau al altor avantaje reprezintă un instrument important în lupta autorităților interne împotriva infracțiunilor grave. Totuși, modul în care acest instrument poate compromite caracterul echitabil al procedurii împotriva inculpatului și

² A se vedea paragr. 2, teza 14) din Codul de conduită al colaboratorului Centrului Național Anticorupție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.664 din 30 august 2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.198-204/772 din 13.09.2013) „loialitate – colaboratorii Centrului sînt atașați față de instituție și valorile promovate de aceasta, creînd un climat de lucru bazat pe dezvoltarea spiritului de echipă, coeziune și disciplină, a încrederii și respectului reciproc, cultivarea și cristalizarea tradițiilor instituției, precum și pe conștientizarea faptului că serviciul se realizează în beneficiul persoanelor și al statului. Colaboratorii Centrului au obligația să apere în mod loial prestigiul Centrului, precum și să se abțină de la orice acțiuni/inacțiuni care ar cauza prejudicii imaginii ori intereselor legale ale acestuia.

poate ridica probleme delicate, având în vedere că, prin însăși natura lor, astfel de declarații fac obiectul unei manipulări și pot fi făcute numai în vederea obținerii avantajelor oferite în schimb sau cu titlu de răzbunare personală. Natura uneori ambiguă a unor astfel de declarații și riscul ca o persoană să poată fi acuzată și judecată pe baza unor afirmații neverificate care nu sunt în mod necesar dezinteresate nu trebuie să fie așadar subestimate.

Subsecvent, relevăm că spre deosebire de spețele *Khan v. Regatul Unit*, 12 mai 2000, *Perry v. Regatul Unit* (dec.), în speța în contextul căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, se face referire la situația în care martorul se află pe linie de subordonare în raport cu acuzatorul de stat și cu un alt martor care este *inter alia* colegul acuzatorului de stat, situație care poate genera o încălcare a echității întregii proceduri. O altă particularitate care delimitează situația faptică din speță de precedentul Curții de la Strasbourg, constă în ceea ce declarațiile acestor martori **au un rol decisiv și crucial la condamnarea inculpatului.**

(B) Cu referire la dispozițiile criticate din conținutul art. 251 alin. (4) CPP

O primă problemă pusă în discuție, rezidă în faptul că redacția actuală a textului articolului criticat, implică carențe de constituționalitate în materia legalității procesului penal.

Chintesența conceptului de „proces echitabil” interzice folosirea în procesul penal a probelor obținute în mod ilegal, accepțiune legală ce urmează a fi coroborată cu dispozițiile textului criticat, care prevăd niște condiții temporale pentru invocarea nulităților relative în materie procesuală, fără însă a reglementa sancțiunea procedurală în situația constatării nulităților procedurale. Aceste dispoziții legale reprezintă garanții procesuale ale dreptului la un proces echitabil, asigurat, în acest caz, prin reglementarea în sarcina organului de urmărire penală a interdicției de a utiliza în soluționarea cauzelor penale probe declarate nule.

Prezumția nevinovăției la rândul său, cu titlu de normă principiu reglementează condamnarea inculpatului doar în situația dovedirii acuzației dincolo de orice îndoială rezonabilă, obligând totodată instanța de judecată ca, în cuprinsul motivării hotărârii de condamnare, să facă trimitere la toate probele evaluate, acest din urmă aspect constituind, în realitate, o altă garanție a fundamentării condamnării penale doar pe probele administrate în mod valabil.

Așadar, autorul sesizării consideră că Curții îi revine sarcina de a stabili dacă garanțiile juridice prevăzute prin dispozițiile art. 251 alin. (4) CPP care instituie niște termene procedurale cu efect de decădere, sunt suficiente pentru asigurarea dreptului la un proces echitabil și a respectării prezumției de nevinovăție, respectiv dacă simpla desconsiderare a probelor în partea motivantă a sentinței, neînsoțită de îndepărtarea mijloacelor de probă corespunzătoare din dosarul cauzei, este de natură a garanta drepturile fundamentale prevăzute de Legea supremă și de art. 6 din Convenție.

De asemenea, accentuăm că procesul dovedirii acuzației în materie penală, dincolo de orice îndoială rezonabilă, este unul complex, ce presupune realizarea de către instanțele de judecată a unei atente și detaliate analize a probelor administrate în dosarul cauzei, precum și excluderea dintre acestea a probelor obținute în mod ilegal, proces care trebuie finalizat prin pronunțarea unei soluții, bazate pe un raționament juridic ce trebuie să facă abstracție de informațiile furnizate de probele declarate nule.

Acest proces este, prin urmare, unul cognitiv, specific psihologiei judiciare, ce presupune formarea unei convingeri intime a judecătorului, referitoare la vinovăția inculpatului. Așa fiind, procesul cognitiv analizat se desfășoară după reguli psihologice proprii, ce presupun, în mod intrinsec, printre altele, o apreciere proprie, subiectivă a judecătorului cu privire la informațiile analizate, existente în cuprinsul dosarului. Pentru acest motiv, eliminarea juridică, dintr-un dosar penal, a probelor declarate nule nu implică și excluderea lor, într-o manieră cvasiautomată, din sfera realității, așa cum aceasta este percepută de către magistratul investit cu soluționarea cauzei. Altfel spus, excluderea probelor obținute în mod nelegal din procesul penal, ca o consecință juridică a nulității mijloacelor de probă/procedeele probatorii, presupune o simplă eliminare a posibilității dezvoltării unor raționamente juridice pe baza acestora, în scopul soluționării cauzei, fără a putea determina și pierderea din memoria magistratului a informațiilor cunoscute în baza acestor mijloace de probă.

Acest mecanism juridico-cognitiv este cel avut în vedere de legiuitor cu prilejul reglementării instituției nulității probelor, constituind o variantă ideală de aplicare a dispozițiilor art. 94 coroborate cu art. 251 CPP, sancțiunea procesuală exprimată prin excluderea din dosar la faza de urmărire penală este de natură asigura o certitudine a justițiabilului că probele nu vor genera influențe asupra convingerilor judecătorului. Eficacitatea acestuia este însă afectată de menținerea în dosarul cauzei a mijloacelor de probă, corespunzătoare probelor declarate nule, mijloace de probă ce constituie, de fapt, o formă de exprimare, pe un suport material, a respectivelor probe.

Totuși autorul sesizării consideră că, accesul permanent al judecătorului investit cu soluționarea cauzei penale la mijloacele materiale de probă declarate nule nu poate avea ca efect decât o readucere în atenția judecătorului, respectiv o reîmprospătare a memoriei acestuia cu informații care pot fi de natură a-i spori convingerile referitoare la vinovăția/nevinovăția inculpatului, dar pe care nu le poate folosi, în mod legal, în soluționarea cauzei. Astfel, fiecare nouă potențială examinare a unor probe declarate nule, de către instanța de judecată, determină un proces psihologic caracterizat prin contradicția informațiilor cunoscute de judecător cu cele pe care el este obligat să le aibă în vedere la soluționarea raportului juridic penal de conflict ce face obiectul cauzei. În aceste condiții, în situația în care probele obținute în mod nelegal sunt de natură a demonstra vinovăția făptuitorului, observarea lor repetată de către instanța de judecată sporește și chiar materializează riscul înlocuirii acestora, în cadrul raționamentului judiciar, cu simpla convingere formată, prin mecanisme pur cognitive, tocmai pe baza respectivelor probe, operațiune logică nepermisă judecătorului, având în vedere prevederile art. 94 și art. 251 din Codul de procedură penală. Mai mult, o atare ipoteză este de natură a face imposibilă aplicarea principiului *in dubio pro reo*, reglementat la

nivel convențional, conform căruia orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea bănuțitului/învinitului, principiu ce constituie, de fapt, o altă garanție juridică a prezumției de nevinovăție și, prin aceasta, a dreptului la un proces echitabil.

Prin urmare, cu toate că excluderea juridică a probelor obținute în mod ilegal din procesul penal, nu este reglementată pentru procedura în fața instanței de judecată, totuși aceasta apare ca fiind o garanție suficientă a drepturilor fundamentale anterior menționate, or în caz contrar această garanție este una pur teoretică, în lipsa îndepărtării efective a mijloacelor de probă obținute în mod nelegal din dosarul cauzei. Mai mult, aplicarea efectului inerent al nulității legiferat în dispozițiile art. 94 CPP, și omisiunea de a opera cu instituția excluderii în art. 251 CPP nu asigură o coerență în materie.

În aceste condiții, autorul sesizării este de părere că excluderea juridică a probelor obținute în mod nelegal în procesul penal, în lipsa înlăturării lor fizice din dosarele penale constituite la nivelul instanțelor, este insuficientă pentru o garantare efectivă a prezumției de nevinovăție a inculpatului și a dreptului la un proces echitabil al acestuia.

Problema juridică invocată a făcut obiectul activității de legiferare și al controlului de constituționalitate și în alte state europene.

În acest sens, Curtea constată că instituția nulității probelor presupune îndepărtarea fizică a mijloacelor materiale de probă din dosarele cauzelor în state precum Austria, Croația și Slovenia. Astfel, conform art. 139 alin. (4) din Codul de procedură penală austriac, probele obținute în mod ilegal trebuie distruse fizic, din oficiu sau la cererea părții interesate. **De asemenea, cea mai revoluționară soluție se regăsește în art. 86 din Codul de procedură penală din Croația, prevede că probele excluse din procesul penal, printr-o hotărâre rămasă definitivă având acest obiect, urmează să fie sigilate și păstrate separat de restul dosarului de către secretariatul instanței, acestea neputând fi examinate sau folosite pe parcursul soluționării cauzei penale.** Totodată, dispozițiile art. 83 din Codul de procedură penală din Slovenia obligă la îndepărtarea fizică din dosar a probelor excluse din procesul penal, iar art. 39 din același cod prevede o garanție suplimentară, conform căreia judecătorii care au studiat probele excluse din procesul penal nu au dreptul să se pronunțe cu privire la răspunderea penală a persoanei condamnate.

În acest ultim sens este și Decizia Curții Constituționale a Sloveniei nr. U-I-92/96 prin care s-a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil, prin participarea la soluționarea raportului penal de conflict a judecătorului care a luat cunoștință de probele declarate inadmisibile. Potrivit acesteia din urmă, dispozițiile Codului de procedură penală al Sloveniei care permit judecătorului să se familiarizeze cu informațiile pe care organele poliției le-au colectat în etapa anterioară judecătii (care trebuie eliminate din dosar și pe care nu se poate baza soluționarea cauzei), care nu prevăd și excluderea judecătorului care s-a familiarizat cu respectivele informații, nu sunt conforme cu dreptul la un proces echitabil, reglementat la art. 23 din Constituția Sloveniei. Prin decizia anterior invocată, Curtea Constituțională a Sloveniei nu a declarat neconstituționale anumite dispoziții legale din cuprinsul Codului de procedură penală, ci a sancționat ca fiind neconformă cu dreptul la un proces echitabil lipsa din legislația procesual penală a

unei dispoziții legale care să interzică participarea la soluționarea fondului cauzei penale a unui judecător aflat în ipoteza juridică anterior menționată.

Având în vedere considerentele expuse, raportat la dispozițiile Legii supreme, considerăm că instituția nulității de la art. 251 alin. (4) CPP mutatis mutandis atrage după sine eliminarea mijloacelor de probă din dosarul penal.

Curtea constată că nulitățile actelor procesuale și procedurale ocupă un loc important în sfera garanțiilor ce asigură efectivitatea principiului legalității procesului penal și a principiului aflării adevărului, fiind menite să înlăture încălcările normelor de procedură care au intervenit cu ocazia dispunerii unui act procesual sau a ducerii la îndeplinire a unui act procedural, precum și consecințele negative pe care aceste încălcări le-au produs în procesul penal. Nulitățile îndeplinesc astfel un scop preventiv — de preîntâmpinare a încălcării legii, un rol sancționator — de desființare a actelor efectuate cu încălcarea legii, precum și un scop reparator — de refacere a actelor procesuale și procedurale desființate, dacă este necesar și posibil.

O altă problemă ridicată de autorul sesizării rezidă în regimul juridic al nulității și condiționarea temporală a invocării încălcării organului de urmărire penală.

Nulitatea este definită ca fiind acea sancțiune procesuală constatată și aplicată de un organ judiciar, care atrage nevalabilitatea actelor procesuale efectuate cu încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, dacă s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale de așa natură încât nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluia act..

În ceea ce privește trăsăturile nulității relative de la art. 251 alin. (4) CPP, aceasta intervine atunci când prin încălcarea prevederilor legale s-a dată a fost invocată în cursul efectuării acțiunii — când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale — când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată — când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Prin instituirea condiției temporale de invocare a a încălcării se instituie regula potrivit căreia judecătorul/instanța nu poate lua în considerare, din oficiu, încălcările normelor ce reglementează desfășurarea procesului penal altele decât cele de la art. 251 alin. (2) CPP, chiar dacă aceste încălcări ar fi de natură a afecta aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Autorul consideră că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile articolului criticat, care nu permite invocarea din oficiu a nulității relative, aduce atingere prevederilor constituționale privitoare la statul de drept — în componenta sa referitoare la dreptate ca valoare supremă — și principiul legalității etc.

Așadar, excluderea probelor nu este o sancțiune de distinctă, ci este un efect al constatării nulității.

În consecință, pentru a se dispune excluderea unei probe trebuie constatat că aceasta a fost obținută în mod ilegal, iar pentru a se constata că proba a fost ilegal obținută, trebuie să se constate nulitatea actului procedural, de principiu relativă, a mijlocului de probă prin intermediul căruia proba a fost obiectivată; pentru a se constata nulitatea relativă a mijlocului de probă, această nulitate trebuie invocată de persoana

interesată, într-un anumit interval procesual; neinvocarea sau invocarea tardivă a nulității atrage menținerea ca legal a mijlocului de probă, menținerea ca legal a mijlocului de probă face imposibilă excluderea probei, deoarece un mijloc de probă care obiectivează o probă obținută nelegal ar fi o contradicție în termeni. Astfel, deși, în realitate, este viciată, proba menținută poate contribui la stabilirea, în mod eronat, a situației de fapt.

Având în vedere importanța legalității procesului penal în special al legalității probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală are o influență directă asupra desfășurării judecății pe fond, putând să fie decisiv pentru stabilirea vinovăției/nevinovăției inculpatului autorul sesizării că nu există nicio justificare obiectivă și rezonabilă a împiedicării judecătorului de a lua în considerare din oficiu încălcările care atrag nulitatea de altă natură decât cea de la art. 251 alin. (2) CPP. Totodată, în ceea ce privește rolul instanței în faza de judecare a procesului penal și rolul diriguitor al instanței de judecată, considerăm că o atare soluție legislativă — care nu permite, ca regulă, invocarea din oficiu a nulității relative — nu poate fi justificată doar prin filosofia restrângerii rolului activ al instanței și, în general, prin regândirea sistemului procesului penal, în sensul apropierii acestuia, în anumite privințe, de sistemul adversarial.

În acest sens, autorul menționează că, spre deosebire de sistemul adversarial, în care judecătorul poartă răspunderea, de principiu, numai asupra corectitudinii desfășurării procedurii, sarcina stabilirii faptelor și a vinovăției aparținând juraților, în procesul penal autohton instanța își asumă răspunderea și în privința acestor elemente esențiale, care constituie finalitatea procesului — stabilirea faptei și a vinovăției.

Astfel, conchidem că, art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală impune instanței de judecată să negligeze anumite neregularități, deși acestea ar putea conduce inclusiv la vicierea rezultatului procesului.

În același timp, suntem de părere că niciun argument *nu poate prevala* în situația în care la baza hotărârilor judecătorești sunt trecute sub tăcere careva iregularități în administrarea probelor, profitând de asistența juridică inefficientă acordată justițiabilului la urmărirea penală, situație care nu poate fi tolerată într-un stat de drept și care contravine drepturilor și libertăților fundamentale și prin efect pot duce la eludarea scopului și sarcinilor dreptului penal substanțial, precum și a dreptului procesual-penal.

Subsecvent, relatăm că Convenția Europeană obligă statele părți să instituie remedii efective pentru o „justiție echitabilă”, iar posibilitatea de a invoca nulitățile relative la orice etapă, inclusiv din oficiu **constituie singura modalitate de contracarare a efectelor unei justiții care contravine principiilor constituționale, ce garantează drepturile și libertățile fundamentale.**

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

14. Reieșind din cele relevate, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit a), și art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, facem apel la Înțelepciunea Onoratei Curți și solicităm în mod respectuos exercitarea contolului constituționalității în parte a prevederilor :

Articolul 90. Martorul

Alin. (3) Nu pot fi citați și ascuțați ca martori [...] procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, [...] – **cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor,** erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă.

Articolul 251. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale

Alin. (4) Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului **dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii** – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – **când partea ia cunoștință de materialele dosarului**, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în **cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.**

VI - LISTA DOCUMENTELOR

15.

a) Cauza penală de învinuire a lui HARCENCO Ruslan Victor;

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

16. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul *mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 162*

Data *07 noiembrie 2018*

Drd. Av. Igor I. HŁOPEȚCHI

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Igor I. Hlopetchi', written over a horizontal line.

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

13 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător – Corcea Nicolae
grefier - Damian Ecaterina

cu participarea:

procurorului – Cazacova Elena

apărătorilor - Hlopețchi Igor și Cojocarul Constantin

examinând în ședință publică, cauza penală privind învinuirea lui Harcenco Ruslan Victor în comiterea infracțiunii prevăzute la art.326 alin.3 lit.a Cod penal,

c o n s t a t ă :

Pe rol la judecătoria Chișinău(sediul Centru) se află cauza penală privind învinuirea lui Harcenco Ruslan Victor în comiterea infracțiunii prevăzute la art.326 alin.3 lit.a Cod penal.

În cadrul ședinței de judecată, apărătorului inculpatului a depus o cerere prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. art.90 alin.3 pct.4 și 251 alin.4 din Codul de procedură penală.

În acest context, apărătorul inculpatului consideră că normele indicate *supra* contravin art.art.1, 4, 16, 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

Procurorul și avocatul părții vătămate, în ședința de judecată, au solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Analizând solicitarea formulată de către apărătorul inculpatului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța o admite, din considerentele arătate *infra*:

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarele:

-prevederea art. 90 alin. 3 pct.4 Cod de procedură penală, și anume: nu pot fi citați și ascultați ca martori: judecătorul, procurorul, reprezentantul organului de urmărire penală, grefierul – cu privire la circumstanțele care le-au devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către ei a atribuțiilor lor procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lor, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă, de reexaminare a cauzei în ordine de revizie sau de restabilire a dosarului pierdut.

- prevederea art.251 alin.4 Cod de procedură penală și anume: încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la

terminarea urmăririi penale – când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Totodată, instanța constată că apărătorul inculpatului consideră că sintagmele sus enunțate din conținutul art. art.90 alin.3 pct.4 și 251 alin.4 din Codul de procedură penală, contravine art.art.1, 4, 16, 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: "82. [j]udecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82."

Astfel, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin urmare, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că norma vizată de către apărătorul inculpatului constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către o parte în proces, iar norma vizată nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei dedusă judecății, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța admite solicitarea apărătorului inculpatului și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. art.90 alin.3 pct.4 și 251 alin.4 din Codul de procedură penală.

Totodată, instanța de judecată consideră inoportună suspendarea examinării cauzei penale privind învinuirea lui Harcenco Ruslan Victor în comiterea infracțiunii prevăzute la art.326 alin.3 lit.a Cod penal, deoarece cauza se află la etapa cercetării judecătorești, la moment sunt cercetate probele de partea acuzării, cauza se află pe rolul instanței de judecată mai mult de doi ani, iar suspendarea examinării cauzei va

duce la încălcarea inevitabilă a termenului rezonabil de examinare a cauzei. Astfel, instanța de judecată constată posibilitatea continuării cercetării judecătorești, chiar și dacă pe cauza dată s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se admite cererea apărătorului Hlopețchi Igor privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. art.90 alin.3 pct.4 și 251 alin.4 din Codul de procedură penală.

Se remite Curții Constituționale prezenta Încheiere, Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, copia Rechizitoriului, copia listei probelor acuzării, copia Cererii privind declararea inadmisibilității probelor și excluderea acestora din dosar, pentru examinare conform competenței.

Se respinge solicitarea privind suspendarea examinării cauzei penale privind învinuirea lui Harcenco Ruslan Victor în comiterea infracțiunii prevăzute la art.326 alin.3 lit.a Cod penal.

Încheierea nu poate fi atacată separat cu recurs.

Președintele ședinței,
Judecător

Corcea Nicolae